

Vooraf en inleiding (Rudi VAN DOORSLAER)	13
---	----

PROLOOG

1. De anti-Joodse politiek van nazi-Duitsland, 1933-1945 (Lieven SAERENS)	25
De eerste maanden na de machtsovername (ca. januari-april 1933)	28
Wetgevende maatregelen en uitschakeling uit het economische leven (1933-1938)	30
Gedwongen emigratie (1938 e.v.)	33
Rassenoorlog: massadeportaties en getto's in Polen (1939 e.v.)	35
Naar een territoriale Endlösung (1940)?	38
Vernietigingsoorlog: massa-executies in Rusland en naar een definitieve Endlösung (1941)	38
Vergassing en de bouw van uitroeiingskampen	40
De Wannsee-conferentie en de deportatie van de West-Europese Joden (1942 e.v.)	42

EERSTE DEEL: TUSSEN IMMIGRANTEN, VLUCHTELINGEN EN VERDACHTEN

2. De Joden in België in het Interbellum (Frank SEBERECHTS)	53
De Joodse bevolking	53
Het antisemitisme	56
Besluit	60
3. Gedoogbeleid in al zijn gedaanten. Joodse vluchtelingen en België, januari 1933-september 1939 (Emmanuel DEBRUYNE)	65
De eerste Joodse vluchtelingen (1933-1935)	66
Het Belgische asielbeleid	67
Comités voor hulp aan Joodse vluchtelingen	68
De Interministeriële Commissie voor Duitse Vluchtelingen	71
Problemen met de immigratie (1936-1938)	72
Organisatie van het opvangbeleid en beperking van de immigratie	72
Het migrantenprobleem en de Joodse kwestie in de ogen van de Belgische politiek	77
Joodse vluchtelingen in nood (1938-1939)	86
Een nieuwe stroom vluchtelingen	86
Tijdelijke verstrakking van het asielbeleid	89
Oprichting van de kampen	100
De Intergouvernementele Commissie en de <i>Coordinating Foundation</i>	103
België en de discriminatie van zijn eigen Joodse onderdanen in het buitenland	106
Conclusie	108

4. Vluchtelingen en buitenlanders in een land op voet van oorlog, september 1939-mei 1940 (Emmanuel DEBRUYNE)	117
Neutraliteit, veiligheid en buitenlanders	117
De eerste maatregelen	118
Nieuwe bepalingen in verband met buitenlanders	123
In het vooruitzicht van een invasie	128
Inrichting van opvangcentra	136
Verstrenging in 1940	138
Het opvangbeleid bedreigd	139
Terugkeer naar een uitwijzingsbeleid	141
Van opvangcentra naar interneringscentra	143
Voorbereiding van de arrestaties	147
Het juridische arsenaal aan de basis van de arrestaties	148
Internering van burgers en internationaal recht	149
Reorganisatie van de veiligheid: Staatsveiligheid en Coördinatiecomité	150
Laatste maatregelen	153
Besluit	160
5. De arrestaties van mei 1940 en de gevolgen (Emmanuel DEBRUYNE)	171
De veiligheidsmaatregelen	171
De instructies van 10 mei 1940	172
Uitvoering van de maatregelen	177
De tocht naar Frankrijk	196
De Belgische kampen lopen leeg	204
De Belgische autoriteiten in Frankrijk en het lot van de geïnterneerden vanaf mei 1940	210
Van de capitulatie van het Belgische leger tot de Frans-Duitse wapenstilstand	210
De Belgische regering en het gevangeniswezen van Vichy	214
Repatriëringsbeleid en Joodse vluchtelingen en geïnterneerden	226
Van interneringskampen naar concentratiekampen	233
Besluit	236
TWEEDE DEEL: IN BEZET BELGIË	
6. De politiek van het minste kwaad (Nico WOUTERS)	259
De voorbereiding van de bezetting	259
Het ontstaan van de politiek van het minste kwaad (1940)	260
De escalatie van de politiek van het minste kwaad	263
7. De Duitse instanties en de anti-Joodse politiek (Frank SEBERECHTS)	271
De Duitse bezettingsstructuren	271
Het militaire bestuur	271

De SS-structuren en de Joden in België	274
Andere Duitse diensten	276
De verordeningen in verband met de Joden	276
De voorlopers	277
Het registreren van de Joden en hun bezittingen	277
Het isoleren van de Joden	280
De tewerkstelling van de Joden	281
De plundering van de Joden	282
De kenmerking van de Joden	283
Besluit	284
8. De Belgische overheden en de Jodenvervolgung, 1940-1942 (Frank SEBERECHTS)	287
De zomer van 1940	287
De eerste incidenten en maatregelen	287
De verordening op de rituele slachtingen	292
De identificatie van de Joden: de verordeningen van 28 oktober 1940	292
De houding van de verschillende overheden	292
De begripsbepaling: wie is Jood?	298
Het Jodenregister	304
De Joodse horeca krijgt een opschrift	319
De verwijdering van Joodse ambtenaren	320
Besluit	324
De ordediensten en de vreemdelingenpolitie voor juli 1942	328
De vreemdelingenpolitie (Emmanuel DEBRUYNE)	328
De ordediensten (Nico WOUTERS)	337
'Jood' op identiteitskaart en paspoort: het rondschrijven van 29 juli 1941	366
De beperking van de bewegingsvrijheid	367
De wegvoeringen naar Limburg: december 1940-augustus 1941	370
Besluit	374
9. Spoliatie en verplichte tewerkstelling (Frank SEBERECHTS)	403
De spoliatie	403
De aangifte van onroerende goederen	403
De behandeling van Joodse eigendommen	404
De kenmerking van ondernemingen	413
Het vermogen van de Duitse Joden: een specifieke maatregel van verbeurdverklaring	413
Een nieuwe verordening over economische maatregelen tegen de Joden	417
De banktegoeden	418
De behandeling van effecten	419
De maatregelen tegen het Joodse bedrijfsleven	421
De verbeurdverklaring van radiotoestellen	431
De belastingen	432

Het Vervoerbureau, het Arbeidsambt en het vervoer van Joden	433
De verplichte tewerkstelling	434
De Duitse tewerkstellingspolitiek	434
De Jodenkampen in België	437
Werklozensteun, plichtarbeid en tewerkstelling bij Joden voor 11 maart 1942	439
De verordening over het tewerkstellen van Joden in België	441
De uitvoering van de tewerkstellingsverordening	444
Besluit	460
10. Onderwijs en cultuur (Frank SEBERECHTS)	479
Het onderwijs aan Joodse kinderen in 1940-1941	479
Welke leerlingen waren Joods?	480
De keuring van de schoolboeken	484
Het onderwijs aan Joodse kinderen in Limburg, januari-augustus 1941	487
De verordening betreffende het Joodse schoolwezen	487
Algemeen	487
Het kleuter- en lager onderwijs	491
Het middelbaar en technisch onderwijs	495
Het hoger onderwijs	498
Het kunstonderwijs	499
Het buitengewoon onderwijs	500
Kunst, cultuur en wetenschappen	500
Joodse kinderen in niet-Joodse scholen vanaf september 1942	502
Besluit	503
11. Sociale zaken (Frank SEBERECHTS)	513
Geneeskunde en ziekenhuizen	513
Geneeskunde	513
Ziekenhuizen en dispensaria	514
Kinder- en bejaardentehuizen, gehandicaptenzorg, gedetineerden en begravingen	520
Kindertehuizen	520
Bejaardentehuizen	521
Gehandicaptenzorg	527
Zorg voor gedetineerden	528
Begravingen	530
Diverse sociale en sociomedische instanties	530
De steunverlening door de Commissies van de Openbare Onderstand	530
Winterhulp	532
Kinderwelzijn	533
Nationaal Werk tot Bestrijding der Tuberculose	534
Besluit	534

12. De jacht op de Joden, 1942-1944 (Nico WOUTERS)	545
De Jodenster als breukmoment (mei 1942)	545
Brussel en Luik: een politiek standpunt	545
Antwerpen en de rest van België: het overheidsapparaat gaat verder	551
De administratie na het nationaliteitsverlies (1942)	557
Het tijdperk van de deportaties	559
De verplichte tewerkstelling van de Joden	559
Het begin van de deportaties naar Auschwitz	563
De zomer van 1942: een introductie	565
De razzia's in Antwerpen tijdens de zomer van 1942	568
De razzia in Brussel	581
De aanhoudingen in de andere steden en gemeenten	584
Het transport van de Joden	587
Het breukmoment in november 1942: de Antwerpse casus	604
De nieuwe situatie na november 1942	609
De rol van de Belgische ordediensten: de machine maalt voort	612
De Antwerpse specificiteit in de ruimere context	620
Conclusie	629
De eerste periode tot mei 1942	629
De periode vanaf mei 1942	632

DERDE DEEL: BELGIË IN HET BUITENLAND

13. Een weerzinwekkende vervolging (Emmanuel DEBRUYNE)	655
De Belgische overheid in het buitenland	655
De gemeenschap in ballingschap	655
België in ballingschap, beperkingen en troeven	658
België in ballingschap en partners	659
Kongo en de veiligheid	660
Vooroorlogse periode en beperkte Joodse immigratie naar Kongo	660
Internering van Duitsers	663
Internering van Italianen	665
Kennis van de vervolgingen en reactie van de regering in ballingschap	671
Informatie over bezet België	672
Wettelijke tegenmaatregel	676
Mediativering van een veroordeling	677
Bezet Europa verlaten	680
Halte Lissabon	680
Eiland Zwitserland	682
En daarna?	683
Kongo, gastland?	685
Besluit	686

14. Confrontatie met een ondenkbare uitroeiing,	
zomer 1942-zomer 1944 (Emmanuel DEBRUYNE)	699
Kennis, begrip en reactie: een drievoudig probleem	699
Georganiseerde moordpartijen en versnipperde informatie	699
Mobilisatie tegen de vernietiging: maximaal in december 1942	709
Meer informatie, minder actie	715
Het beeld van de deportatie van Belgische Joden	722
Mogelijke reddingen: via officiële weg	732
België en het internationale overleg	733
Kongo opnieuw in de picture	739
Joden om te ruilen	745
Steun voor de gevangenen	760
Mogelijke reddingen: clandestien	765
In veiligheid brengen en opvangen	766
Verbergen en financieren	772
Conclusie	777

VIERDE DEEL : DE NAOORLOGSE PERIODE

15. De Jodenvervolgving voor de Belgische rechters, 1944-1951 (Nico WOUTERS)	801
Introductie (1942-1945)	801
De terugkeer van de democratie (1944-1945)	805
De juridische basis	806
Over bewijsmateriaal en (h)erkenning: de bewustwording	
van de genocide (september 1944-mei 1945)	806
De uitroeiing van de Joden wordt bekend (maart 1945)	809
De Belgische Commissie voor Oorlogsmisdaden (1944-1948)	810
Neurenberg en de houding van de geallieerden tegenover de Holocaust	812
Het Belgische rapport over de anti-Joodse vervolging in België (1947)	816
De wet ter bestraffing van oorlogsmisdaden (1947)	820
De wettelijke basis van de berechting van de Jodenvervolgving	821
De nieuwe internationale wetgeving (1949-1951)	824
De processen en onderzoeken in de praktijk	828
De processen van Belgische collaborateurs	828
Belgische gezagdragers en de politiek van het minste kwaad	873
De berechting van de Duitse verantwoordelijken:	
kroniek van een aangekondigde mislukking	924
16. De naoorlogse erkenning (Nico WOUTERS)	1029
De repatriëring van de gedeporteerden na de bevrijding	1029
De internationale context	1029
De Belgische repatriëringspolitiek	1033

De gemiste kans: het ontbreken van een 'Joods statuut' (1947)	1040
Het vreemdelingen- en vluchtelingenbeleid van de Belgische regering	1045
De eerste periode met de arrestaties: de prioriteit van de openbare orde	1045
Vluchtelingenbeleid vanaf 1945 (na de arrestaties): de economische prioriteit	1049
Het rechtsherstel: het sekwesterbeleid	1058
Besluit: de naoorlogse periode	1071

VIJFDE DEEL: BESLUIT (Rudi VAN DOORSLAER)

De Belgische natiestaat (1): de crisis van de democratie en de (Joodse) vreemdelingen	1091
België bezet (1): de maximale bestuurlijke samenwerking met de bezetter en de cruciale beslissing van november 1940	1095
België bezet (2): de medewerking aan de uitvoering van de verordeningen (november 1940-mei 1942)	1098
België bezet (3): zomer 1942: de eerste barsten in de maximale samenwerking bij de enen, ontsporing bij anderen. Ommekeer pas na de invoering van de verplichte tewerkstelling in oktober 1942	1101
België in exil: tussen onwetendheid, onmacht en onwil	1106
De Belgische natiestaat (2): geen bestraffing van de bestuurlijke collaboratie en geen erkenning van de judeocide	1108
Epiloog: gewillig België	1112
Afkortingen	1117
Bibliografie	1123
Register	1151